

دلائل التوحيد باللغة التركية

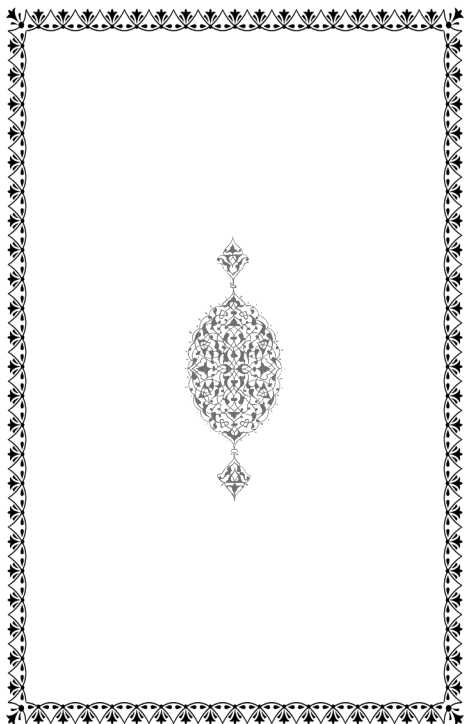
**SORU VE CEVAPLARLA
DÎNİMİ
ÖĞRENİYORUM**

Telif

Muhammed Temîmî

Çeviren

Muhammed Şahin

İÇİNDEKİLER

Her insanın bilmesi gereken dîndeki	
üç esas nelerdir?	7
Rabbin kimdir?	7
Rab ne demektir?	8
Rabbini ne ile bilirsin?	8
Dînin nedir?	11
İslâm hangi şey üzerine binâ olunmuştur?	13
İmân ne demektir?	14
İhsan ne demektir?	16
Nebin kimdir?	17
Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-	
kendisine hangi sûrenin inmesiyle nebi, hangi	
sûrenin inmesiyle de elçi (rasûl) olmuştur?	17
Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in	
mucizesi nedir?	18
Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in	
Allah'ın elçisi olduğuna delâlet eden	
şey nedir ?	20
Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in nebi	
olduğuna delâlet eden şey nedir?	23
Allah Teâlâ, Muhammed -sallallahu aleyhi ve	
sellem-'i ne ile görevlendirmiş, yani niçin	
göndermiştir?	25

Rubûbiyet Tevhîdi ile Ulûhiyet Tevhîdi arasındaki fark nedir?	28
Allah Teâlâ'dan başkasına yapılması câiz olmayan ibâdetler nelerdir?	29
Allah Teâlâ'nın yapılmasını emrettiği en büyük emir ve yapılmasını yasakladığı en büyük yasak nedir?	30
Her müslümanın öğrenmesi ve ona göre hareket etmesi gereken üç mesele nedir?	31
Allah ne demektir?	32
Allah Teâlâ seni niçin yaratmıştır?	32
Allah Teâlâ'ya ibâdet etmek ne demektir?	33
Allah Teâlâ'ya ibâdet etmek gerektiğine dâir delil nedir?	33
Allah Teâlâ'nın üzerimize farz kıldığı ilk şey nedir?	34
Âyet-i kerîmede geçen «Sağlam Kulp» ne demektir?	35
“Lâ ilâhe illallah” sözündeki “reddetmek” ve “kabul etmek” ne demektir?	36
Allah Teâlâ'nın dışında ibâdet edilen bütün ilâhları reddetmeye, ibâdetin yalnızca O'na yapılması gerektiğine ve O'nun hiçbir ortağının bulunmadığına delil nedir?	36
Tâğûtlar kaç tanedir?	37
Kelime-i şehâdetten sonra amellerin en	

fazîletlisi hangisidir?	39
Allah Teâlâ, cinleri ve insanları öldükten sonra yeniden diriltecek mi? İyi amellerine karşılık onları mükafatlandıracak ve kötü amellerine karşılık da cezâlandıracak mı?	
Allah Teâlâ'ya itaat eden cennete, O'nu inkâr eden ve başkasını O'na ortak koşan cehenneme girecek mi?	42
Âyet-i kerîmeye göre, Allah Teâlâ'dan başkası adına kurban kesen kimsenin hükmü nedir?	45
Şirkin çeşitleri nelerdir?	47
Nifâk (münâfıklık) çeşitleri nelerdir ve nifâk ne demektir?	49
İslâm dîninin ikinci mertebesi hangisidir?	52
Îmân kaç şûbedir?	52
Îmânın kaç rûknü vardır?	52
İslâm dîninin üçüncü mertebesi hangisidir?	53
İnsanlar, yeniden dirilişte amellerine karşılık hesaba çekilecekler mi? İyi veya kötü, yaptıklarının karşılığını alacaklar mı?	54
Ölümünden sonraki yeniden dirilişi inkâr edenin hükmü nedir?	55
Allah Teâlâ'nın kendilerine elçi gönderip onlara 'yalnızca Allah'a ibâdet edin ve tâğûta ibâdet etmekten kaçının' diye emretmediği bir topluluk	

kalmış mıdır?	56
Tevhîdin çeşitleri nelerdir?	57
Allah Teâlâ, bana bir işi yapmamı emrettiğinde ne yapmam gerekir?	60
Bir insan, Allah Teâlâ'nın tevhîdi emrettiğini ve şirkten yasakladığını öğrendiği takdirde, bu sayd ğımız yedi merteye buna da uygulanabilir mi?.....	61
Küfür (inkâr) ne demektir? Çeşitleri nelerdir?	64
Şirk ne demektir? Çeşitleri nelerdir?	71
Kader ile Kaza arasındaki farklar nelerdir?	78
Hayır ve şer, kaderin hepsi Allah Teâlâ'dan mıdır?.....	91
Lâ ilâhe illallah ne demektir?	95
Allah Teâlâ'nın, namaz ve oruçtan önce kullarına farz kıldığı tevhîd hangisidir?	97
Sabreden fakir mi, yoksa şükreden zengin mi daha fazîletlidir? Sabrın ve şükrün sınırı nedir?	98
Bana neyi tavsiye edersiniz?	100
Bana Allah'ın izniyle fayda verecek bir söz söyler misin?	101

Soru (1)

Her insanın bilmesi gereken dîndeki üç esas nelerdir?

Cevap (1)

1. Kulun, Rabbini bilmesidir.
2. Dînini bilmesidir.
3. Peygamberi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i bilmesidir.

Soru (2)

Rabbim kimdir?

Cevap (2)

Rabbim, bana ve bütün âlemlere nimetleriyle lütûf ve ihsanda bulunan Allah Teâlâ'dır. O, yalnızca kendisine ibâdet ettiğim yegâne ilâhımdır ve benim O'ndan başka ilâhım yoktur.

Allah Teâlâ'nın şu sözü buna delâlet etmiştir:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴾ [سورة الفاتحة الآيات ٢-٤]

“Hamd, Âlemlerin Rabbi, Rahmân ve Rahîm olan, dîn (hesap ve cezâ) gününün sahibi Allah’a mahsustur.”¹

Allah Teâlâ’nın dışındaki her şey bir âlemdir. Ben de bu âlemin bir ferdiyim.

Soru (3)

Rab ne demektir?

Cevap (3)

Rab: Kâinattaki her şeyin sahibi, yalnızca kendisine ibâdet edilen, mülkünde dilediği gibi tasarrufta bulunan ve ibâdete lâyık olan demektir.

Soru (4)

Rabbini ne ile bilirsin?

1 Fâtîha Sûresi: 2-4

Rabbimi, O'nun âyetleri ve yarattığı şeylerden bilirim. Gece ve gündüz, güneş ve ay, O'nun âyetlerindendir. Yedi kat gökler ve bu göklerin içerisinde bulunan, yedi kat yerler ve bu yerlerin arasında bulunan her şey, O'nun yarattıklarındandır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَمِنْ ءَايَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ
الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [سورة
فصلت الآية: ٣٧]

“Gece ve gündüz, güneş ve ay(ın birbirini takip etmesi), O'nun (vahdâniyyetine ve kudretinin kemâline delâlet eden) âyetlerindendir. Güneş

ya da aya secde etmeyin. Şayet yalnızca O'na ibâdet etmeyi (ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamayı) istiyorsanız, onları yaratan Allah'a secde edin.”²

Başka bir âyet-i kerîmede şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ
يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ
وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [سورة الأعراف
الآية : ٥٤]

“(Ey insanlar!) **Rabbiniz O Allah’tır ki, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra (celâl ve azametini yaraşır bir şekilde) arşa istivâ eden, geceyi**

2 Fussilet Sûresi: 37

gündüzün üzerine elbise gibi giydirip gündüzün aydınlığını kaybettiren, gece ile gündüzün birbirini sürekli ve hızlı bir şekilde takip etmesini sağlayan, güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş bir şekilde yaratandır. Biliniz ki yaratma ve emretme, yalnızca O'na âittir. Âlemlerin Rabbi Allah, (tüm noksanlıklardan) **münezzehdir.”³**

Soru

(5)

Dînin nedir?

Cevap

(5)

Dînim İslâm'dır. İslâm; Allah Teâlâ'ya tam teslim olmak ve yalnızca O'nun emrine boyun eğmek demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

3 A'râf Sûresi:54

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمْ
الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ
اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [سورة آل عمران الآية: ١٩]

“Allah katında hak dîn, İslâm’dır. Kitap verilenler (Yahûdî ve Hıristiyanlar), kendilerine ilim geldikten (elçiler gönderilip kitaplar indirilerek huccet ikâme edildikten) sonra, aralarında kıskançlık (ve dünyalık istekler) yüzünden ayrılığa düştüler. Kim, Allah’ın âyetlerini inkâr ederse, (bilmelidir ki) Allah’ın hesabı çok çabuktur.”⁴

Başka bir âyet-i kerîmede şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾

4 Âl-i İmrân Sûresi: 19

وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿ [سورة آل عمران
الآية: ٨٥]

“Kim, İslâm’dan başka bir dîn ararsa, o dîn ondan asla kabul olunmayacak ve o, âhirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır.”⁵

Yine başka bir âyet-i kerîmede şöyle buyurmuştur:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا
...﴾ [سورة المائدة من الآية: ٣]

“Bugün size dîninizi (İslâm’ı, zafere erdirmek ve şeriatını tamamlamakla) kemâle erdirdim, (sizi câhiliyet karanlığından îmân nûruna çıkarmakla)

5 Âl-i İmrân Sûresi: 85

üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için dîn olarak İslâm'ı seçtim.”⁶

Soru (6)

İslâm hangi şey üzerine binâ olunmuştur?

Cevap (6)

İslâm dîni, beş rükûn üzerine binâ olunmuştur.

a. Allah Teâlâ'dan başka hak ilâhın olmadığına ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehâdet etmek.

b. Namazı dosdoğru kılmak.

c. Zekâtı (hak edene) vermek.

d. Ramazan orucunu tutmak.

e. Yoluna gücü yettiği takdirde

6 En'âm Sûresi: 3

Beytullah'ı haccetmektir.

Soru (7)

Îmân ne demektir?

Cevap (7)

Îmân; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, elçilerine, âhiret gününe ve kaderin hayrına ve şerrine inanmandır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿عَامِنَ الرَّسُولَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ
وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ عَامِنَ بِاللَّهِ وَمَلَكَاتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ لَا نَفَرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا
سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾

[سورة البقرة الآية : ٢٨٥]

“Elçi (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-) **Rabbinden kendisine indirilene**
îmân etti. Müminler de (îmân ettiler).

Onlardan her biri Allah’a, meleklerine, kitaplarına ve elçilerine îmân ettiler. Allah’ın elçilerinden hiçbirisi arasında ayırım yapmayız. İşittik ve îmân ettik. Rabbimiz! Bizi bağışla. Dönüş(ümüz de ancak) sanadır’ dediler.”⁷

Soru (8)

İhsan ne demektir?

Cevap (8)

İhsan; Allah Teâlâ’yı görüyormuş gibi O’na ibâdet etmendir. Şayet sen O’nu görmüyorsan bile, O seni görüyor.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ

مُحْسِنُونَ﴾ [سورة النحل الآية : ١٢٨]

“Şüphesiz Allah, (çirkinliklerden ve büyük günahlardan) sakınanlar ve (farzlarını) güzel bir şekilde yerine getirenlerle (yardımı ve tevfiğiyle) beraberdir.”⁸

Soru

9

Nebin kimdir?

Cevap

9

Benim nebim, Hâşim oğlu, Abdulmuttâlib oğlu, Abdullah oğlu, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'dir. Hâşim Kureys'ten, Kureys Kinâne'den, Kinâne Araplardan, Araplar İbrahim -aleyhisselâm-'ın oğlu İsmail'in soyundan, İsmail, İbrahim -aleyhisselâm-'ın soyundan, İbrahim -aleyhisselâm-, Nuh -aleyhisselâm-'ın soyundandır.

8 Nahl Sûresi: 128

Soru (10)

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- kendisine hangi sûrenin inmesiyle nebi, hangi sûrenin inmesiyle de elçi (rasûl) olmuştur?

Cevap (10)

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- kendisine Alak sûresinin inmesiyle nebi, Müddessir sûresinin inmesi ile de elçi (rasûl) olmuştur.

Soru (11)

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem'in mucizesi nedir?

Cevap (11)

Bütün yaratılanların ondan bir sûrenin benzerini meydana getirmekten âciz

kaldıkları Kur'an-ı Kerîm, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in mucizesidir. Onlar Arap dili konusunda fasih ve çok kâbiliyetli olmalarına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e ve ona î mân edenlere düşmanlık etmelerine rağmen yine de Kur'an sûrelerinden bir benzerini meydana getirememişlerdir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [سورة البقرة الآية : ٢٣]

“(Ey inatçı kâfirler!) **Kulumuza** (Muhammed'e) **indirdiğimiz Kur'an'dan herhangi bir şüpheyeye düşüyor** (ve onun Allah katından indirildiğine inanmıyor)

sanız, onun benzeri bir sûreyi getirin ve eğer iddianızda doğru kimseler iseniz (ve gücünüz de yetiyorsa) Allah'ın dışındaki şahitlerinizi çağırın (onlardan yardım isteyin).”⁹

Başka bir âyet-i kerîmede ise şöyle buyurmuştur:

﴿قُلْ لِّئِنْ أَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ [سورة الإسراء الآية: ٨٨]

“(Ey Nebi) De ki: Bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek için, insanlar ve cinler biraraya gelse ve birbirlerine destek olsalar, yine de onun bir benzerini getiremezler.”¹⁰

9 Bakara Sûresi: 23

10 İsrâ Sûresi: 88

Soru (12)

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah'ın elçisi olduğuna delâlet eden şey nedir?

Cevap (12)

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah Teâlâ'nın elçisi olduğuna, Allah Teâlâ'nın şu sözü delâlet etmiştir:

﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ
الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ
وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا
وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ﴾ [سورة آل عمران الآية: ١٤٤]

“Muhammed, ancak bir elçidir. Ondan önce de elçiler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür veya öldürülürse, dîninizden dönecek (ve elçinizin getirmiş olduğu şeyleri bırakacak)

mısınız? Sizden kim dîninden dönerse, Allah’a hiçbir şekilde zarar veremeyecektir. (O ancak kendisine büyük zarar verir. Kim de îmânda sebât eder ve İslâm nimetine karşılık olarak Rabbine şükrederse), **şüphesiz Allah, şükredenleri** (en güzel şekilde) **mükâfatlandıracaktır.”¹¹**

Allah Teâlâ’nın şu sözü de Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’in O’nun elçisi olduğuna delâlet etmiştir:

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْئَهُ فَكَازَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ

11 Al-i İmrân Sûresi: 144

فَاسْتَوَى عَلَى سُوْقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيْظَ بِهِمُ
الْكُفَّارَ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
مِنْهُمْ مَّغْفِرَةً وَّ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿[سورة الفتح الآية: ٢٩]

“Muhammed, Allah’ın elçisidir. Beraberinde olanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları, (namazlarında) rükûya varırken, secde ederken görürsün. Onlar, Allah’tan bir lütuf ve hoşnutluk ümit ederler. (Allah’a itaatlerinin) belirtileri, yüzlerindeki secde izindendir. Onların Tevrat’taki vasıfları budur. İncil’deki vasıfları da şöyledir: Onlar, filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzer ki bu, ekicilerin de hoşuna gider. Allah, onları (mü’minleri) çoğaltıp kuvvetlen-

dirmekle kâfirleri öfkelerendirir. Allah, onlardan î mân edip salih amel işleyenlere mağfiret ve büyük ecir (cennet) vâdetmiştir.”¹²

Soru (13)

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem’in nebi olduğuna delâlet eden şey nedir?

Cevap (13)

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem’in nebi olduğuna, Allah Teâlâ’nın şu sözü delâlet etmiştir:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [سورة الأحزاب الآية : ٤٠]

“Muhammed, erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah’ın elçisi ve Nebilerin sonuncusudur. (Ondan sonra kıyâmet gününe kadar nebi gelmeyecektir.) Allah, (yaptığınız) her şeyi en iyi bilendir.”¹³

Bu âyetler, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’in Allah’ın elçisi ve nebilerin sonuncusu olduğuna delâlet etmektedir.

Soru (14)

Allah Teâlâ, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’i ne ile görevlendirmiş yani niçin göndermiştir?

Cevap (14)

Allah Teâlâ, insanlarla cinleri yalnızca

13 Ahzâb Sûresi: 40

kendisine ibâdet etsinler, kendisine ortak koşmasınlar ve başka ilâh edinmesinler diye Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- 'i, göndermiştir. Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- de onları meleklerle, elçilere, sâlih kimselere, taşlara ve ağaçlara ibâdet etmekten yasaklamıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [سورة الأنبياء
[الآية: ٢٥]

“(Ey Nebi!) Senden önce hiçbir elçi göndermedik ki ona; ‘Benden başka hak ilâh yoktur. O halde ancak bana ibâdet edin’ diye vahyetmiş olmayalım.”¹⁴

14 Enbiyâ Sûresi: 25

Başka âyetlerde şöyle buyurmuştur:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ
اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾ [سورة
النحل من الآية : ٣٦]

**“Şüphesiz biz, (geçmişte) her
ümmete bir elçi gönderdik (ve ona
şöyle söylemesini emrettik:) ‘Yalnızca
Allah’a ibâdet edin ve tâgûta ibâdet
etmekten sakının.’”¹⁵**

﴿وَسَأَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا
أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ﴾
[سورة الزخرف الآية : ٤٥]

**“(Ey Nebi!) Senden önce gönderdiği-
miz elçilerimiz(in ümmetlerin)e bir sor!
Rahmân’dan başka ibâdet edilecek**

ilahlar (edinin diye) **emretmiş miyiz?**"¹⁶

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾
مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا
﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾ [سورة

الذَّارِيَاتِ الْآيَات: ٥٦-٥٨]

“Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım. Ben, onlardan ne bana bir rızık vermelerini, ne de beni doyurmalarını istiyorum. Şüphesiz (kullarına) rızık veren, güç ve kuvvet sahibi yalnızca Allah’tır.”¹⁷

Allah Teâlâ’nın insanları ve cinleri yalnızca kendisine ibâdet etmelerinden ve kendisini birlemelerinden başka bir gâye için yaratmadığı, kullarına bunu

16 Zuhurf Sûresi: 45

17 Zâriyât Sûresi: 56-58

emretsinler diye de elçiler göndermiş olduğu böylelikle anlaşılmaktadır.

Soru (15)

Rubûbiyet Tevhîdi ile Ulûhiyet Tevhîdi arasındaki fark nedir?

Cevap (15)

Rubûbiyet Tevhîdi: Yaratmak, rızık vermek, diriltmek, öldürmek, yağmur yağdırmak, bitkileri yeşertmek ve kâinattaki işleri idâre etmek gibi, yegâne Rab olan Allah Teâlâ'nın fiilleridir.

Ulûhiyet Tevhîdi: Yalvarıp-yakarmak, korkmak, ümit etmek, tevekkül etmek, tevbe etmek, istemek, ürpermek, adak adamak ve imdat dilemek gibi kulun fiili olan ibâdetlerdir.

Soru (16)

Allah Teâlâ'dan başkasına yapılması câiz olmayan ibâdetler nelerdir?

Cevap (16)

Yalvarıp yakarmak, imdat ve yardım dilemek, kurban kesmek, adak adamak, korkmak, ümit etmek, tevekkül etmek, tevbe etmek, sevmek, haşyet, istemek, arzu etmek, ürpermek, ilâh kabul etmek, eğilmek (rükû), secde etmek, boyun eğmek ve tâzim göstermek gibi ibâdetler, Allah'tan başkasına yapılması câiz olmayan ibâdetler olup, bu ibâdetler ulûhiyet özelliklerindendir.

Soru (17)

Allah Teâlâ'nın yapılmasını emrettiği en büyük emir ve yapılmasını yasakladığı en büyük yasak nedir?

Allah Teâlâ'nın yapılmasını emrettiği en büyük emir, yalnızca kendisine ibâdet edilmesi, yapılmasını yasakladığı en büyük yasak ise, ibâdetle kendisine ortak koşulmasıdır.

Bu, Allah Teâlâ ile birlikte başkasına yalvarıp yakarmak veya ibâdetleri Allah Teâlâ'dan başkası adına yapmaktır.

Kim, ibâdetlerden herhangi birini Allah Teâlâ'dan başkasına yaparsa, o kimseyi kendisine rab ve ilâh edinmiş ve Allah Teâlâ ile birlikte başkasını O'na ortak koşmuş ya da ibâdetlerden herhangi birisini Allah Teâlâ'dan başkası adına yapmış olur.

Soru (18)

Her müslümanın öğrenmesi ve ona göre hareket etmesi gereken üç mesele nedir?

Cevap (18)

Her müslümanın öğrenmesi ve ona göre hareket etmesi gereken üç mesele şunlardır:

1. Allah Teâlâ bizi yaratmış, bize rızık vermiş ve bizi başıboş bırakmamıştır. Aksine bize elçi göndermiştir. Kim ona itaat ederse, cennete girecek, kim de ona karşı gelirse, cehenneme girecektir.

2. Allah Teâlâ, ister kendisine yakın bir melek olsun, isterse gönderdiği bir nebi olsun, ibâdetle kendisine hiç kimsenin ortak koşmasına râzı olmaz.

3. Kim, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve

sellem-'e itaat eder ve ibâdetle Allah Teâlâ'yı birlerse, en yakın akrabası bile olsa, Allah'a ve elçisine düşmanlık eden kimseye sevgi ve dostluk beslemesi asla câiz değildir.

Soru (19)

Allah ne demektir?

Cevap (19)

Allah: İlâhlığı ve yaratmış olduğu bütün kulların yalnızca kendisine ibâdet etmelerini hak eden demektir.

Soru (20)

Allah Teâlâ seni niçin yarattı?

Cevap (20)

Allah Teâlâ beni, kendisine ibâdet etmem için yarattı.

Soru (21)

Allah Teâlâ'ya ibâdet etmek ne demektir?

Cevap (21)

Allah Teâlâ'ya ibâdet etmek; O'nu birlemek ve O'na itaat etmek demektir.

Soru (22)

Allah'a ibâdet etmek gerektiğine dâir delil nedir?

Cevap (22)

Allah'a ibâdet etmek gerektiğine dâir delil; Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾
﴿ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ﴾
﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴾ [سورة

الذَّارِيَاتِ الْآيَات: ٥٦-٥٨]

“Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım. Ben, onlardan ne bana bir rızık vermelerini, ne de beni doyurmalarını istiyorum. Şüphesiz (kullarına) rızık veren, güç ve kuvvet sahibi yalnızca Allah’tır.”¹⁸

Soru (23)

Allah Teâlâ’nın üzerimize farz kıldığı ilk şey nedir?

Cevap (23)

Allah Teâlâ’nın üzerimize farz kıldığı ilk şey; tâğûtu inkâr etmek ve Allah Teâlâ’ya îmân etmektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

18 Zâriyât Sûresi: 56-58

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۚ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ
الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ
اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [سورة البقرة الآية : ٢٥٦]

“Dinde zorlama yoktur. Artık hak ile bâtil (hidâyet ile dalâlet) birbirinden ayırt edilmiştir. O halde kim, tâğûtu inkâr eder ve Allah’a îmân ederse, kopmayan sağlam kulpa sarılmıştır. Allah, (kullarının söylediklerini) hakkıyla işiten ve (onların yaptıklarını ve niyetlerini) iyi bilendir.”¹⁹

Soru (24)

Âyet-i kerîmede geçen “Sağlam Kulp” ne demektir?

19 Bakara Sûresi: 256

Cevap (24)

Âyet-i kerîmede geçen **“Sağlam Kulp;”** **“Lâ ilâhe illallah”**tır. **“Lâ ilahe;”** reddetmek, **“illallah”** ise; kabul etmek demektir.

Soru (25)

“Lâ ilâhe illallah” sözündeki **“reddetmek”** ve **“kabul etmek”** ne demektir?

Cevap (25)

Allah Teâlâ'nın dışında ibâdet edilen bütün ilâhları reddetmek, ibâdetin yalnızca Allah'a yapılması gerektiğini ve O'nun hiçbir ortağının bulunmadığını kabul etmek demektir.

Soru (26)

Allah Teâlâ'nın dışında ibâdet

edilen bütün ilâhları reddetmeye, ibâdetin yalnızca O'na yapılması gerektiğine ve O'nun hiçbir ortağının bulunmadığına delil nedir?

Cevap (26)

Allah Teâlâ'nın dışında ibâdet edilen ilâhları reddetmeye şu âyet-i kerîme delâlet etmektedir:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ﴾ [سورة الزخرف الآية: ٢٦]

“(Ey Nebi! Hatırlar mısın?) Bir zaman İbrahim, babası ve kavmine demişti ki: ‘Ben, sizin (Allah’tan başkasına) ibâdet ettiklerinizden uzağım.’”²⁰

İbâdetin yalnızca Allah’a yapılması gerektiğine ve O'nun hiçbir ortağının

20 Zuhurf Sûresi: 26

bulunmadığına ise şu âyet-i kerîme delâlet etmektedir:

﴿إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ﴾ [سورة

الزخرف الآية: ٢٧]

“Ben, yalnızca beni yaratana ibâdet ederim. Zirâ O, beni doğru yola iletecektir.”²¹

Soru (27)

Tâğûtlar kaç tanedir?

Cevap (27)

Tâğûtların sayısı pek çok olup başları beş tanedir:

1. İblis (şeytan) -Allah'ın lâneti onun üzerine olsun-.

2. Kendisine ibâdet edilen ve kendisi de buna râzı olan kimse.

21 Zuhruf Sûresi: 27

3. İnsanları kendisine ibâdet etmeye çağıran kimse.

4. Gayptan bir şey bildiğini iddiâ eden kimse.

5. Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerden başka hükümlerle hükmeden kimse.

Soru (28)

Kelime-i şehâdetten sonra amellerin en fazîletlisi hangisidir?

Cevap (28)

Kelime-i şehâdetten sonra amellerin en fazîletlisi, beş vakit namazdır. Bu namazların da şartları, rükünleri ve vâcipleri vardır.

a) Namazın şartları dokuz tanedir. Bunlar:

1. Müslüman olmak.

2. Akıllı olmak.

3. İyi ile kötüyü birbirinden ayırt edecek yaşta olmak.

4. (Büyük ve küçük) hadesten temizlenmek.

5. Necâsetten (pislikten) temizlenmek.

6. Avret yerini örtmek.

7. Kibleye yönelmek.

8. Namaz vaktinin girmesi.

9. Niyet.

b) Namazın rükünleri on dört tanedir. Bunlar:

1. Gücü yettiği takdirde ayakta durmak (kıyam).

2. Tahrim (İftitah) tekbiri almak.

3. Fâtiha sûresini okumak.

4. Rükûya eğilmek.

5. Rükûdan doğrulmak.

6. Yedi aza (iki el, iki diz, iki ayak parmak uçları, alın ve burun) üzerine secde etmek.

7. Secdeden doğrulmak.

8. İki secde arasında oturmak.

9. Namazın bütün rükünlerinde tâdili erkâna uymak.

10. Namazın bütün rükünleri arasında sıraya riâyet etmek.

11. Son teşehhüd.

12. Son teşehhüd için oturmak.

13. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem'e salât ve selâmda bulunmak (salli ve bârik duâlarını okumak).

14. Selâm vermek.

Namazın vâcipleri sekiz tanedir.

Bunlar:

1. İftitah tekbirinin dışındaki bütün tekbirler.

2. Rükûda **‘Subhâne Rabbiye’l-Azîm’** demek.

3. Rükûdan doğrulduktan sonra imam olsun, tek başına olsun, **‘Semiallahu limen hamideh’** demek.

4. Rükûdan doğrulduktan sonra, ister imam olsun, ister imama uyan olsun, isterse tek başına olsun, **‘Rabbenâ ve lekel-Hamd’** demek.

5. Secdede **“Subhâne Rabbiyel-A’lâ”** demek.

6. İki secde arasında **‘Rabbiğfirli’** demek.

7. Namazdaki ilk teşehhüd.

8. İlk teşehhüd için oturmak.

Bunların dışındaki söz ve fiiller ise, sünnettir.

Soru (29)

Allah Teâlâ, cinleri ve insanları öldükten sonra yeniden diriltecek mi? İyi amellerine karşılık onları mükâfatlandırarak ve kötü amellerine karşılık da cezâlandırarak mı? Allah Teâlâ'ya itaat eden cennete, O'nu inkâr eden ve başkasını O'na ortak koşan cehenneme girecek mi?

Cevap (29)

Evet. Allah Teâlâ, cinleri ve insanları öldükten sonra yeniden diriltecek, iyi amellerine karşılık onları mükâfatlandırarak ve kötü amellerine karşılık da cezâlandıracaktır. Allah Teâlâ'ya itaat eden cennete, O'nu inkâr eden ve başkasını O'na ortak koşan cehenneme girecektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَّنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ ﴾ [سورة التغابن الآية ٧ :]

“İnkâr edenler, (ölümden sonra kabirlerinden) asla diriltilmeyeceklerini iddiâ ettiler. (Ey Nebi! Onlara) de ki: Hayır! Rabbime yemîn olsun ki (kabirlerinizden) mutlaka diriltileceksiniz, sonra da (dünyada) yaptıklarınız size haber verilecektir. Bu (durum), Allah’a göre çok kolaydır.”²²

Başka bir âyet-i kerîmede şöyle buyurmaktadır:

22 Teğâbun Sûresi: 7

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا
نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [سورة طه الآية: ٥٥]

“(Ey insanlar!) **Sizi topraktan yarattık**, (öldükten sonra) **sizi tekrar oraya** (toprağa) **döndüreceğiz** ve (hesap ve cezâ için) **sizi bir kez daha** (diriltilmiş olarak) **oradan çıkaracağız.**”²³

Kur'an-ı Kerîm'de bu konuda sayılamayacak kadar pek çok delil vardır.

Soru (30)

Âyet-i kerîmeye göre, Allah Teâlâ'dan başkası adına kurban kesen kimsenin hükmü nedir?

Cevap (30)

Allah Teâlâ'dan başkası adına kurban kesen kimse, kâfir ve dînden dönmüştür.

23 Tâ Hâ Sûresi: 55

Kestiği kurbanın etinden de yenilmez. Çünkü kestiği şeyde iki hüküm toplanmıştır:

1. Kesilen kurban, dînden dönenin kestiği hayvan hükmündedir ki âlimlerin ittifakıyla dînden dönenin kestiği hayvanın etinden yenilmez.

2. Kesilen kurban, Allah Teâlâ'dan başkası adına kesilmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bunu haram kılarak şöyle buyurmuştur:

﴿ قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ [سورة الأنعام الآية: ١٤٥]

“(Ey Nebi!) De ki: Bana vahyolu-

nanlar arasında, yemek isteyen kimseye, ölü hayvan eti (leş) yahut akıtılmış kan yahut pislik olduğunda şüphe olmayan domuz eti veya Allah’a itaatten çıkılarak Allah’tan başkası adına kesilen hayvan dışında (ki bunlar haramdır), yediği bir şeyi haram kıldığını göremiyorum. Fakat kim (açlık sebebiyle) çaresiz kalırsa (bu etlerden yemek zorunda kalırsa), yemekten zevk almamak ve zaruret sınırını aşmamak kaydıyla bunlardan yiyebilir. Zirâ Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.”²⁴

Soru (31)

Şirkin çeşitleri nelerdir?

24 En’âm Sûresi: 145

Ölülerden ihtiyaçlarını gidermelerini istemek, imdat dilemek ve onlara yönelmek gibi şirkin çeşitleri vardır. İşte bu, dünyada var olan şirkin esasıdır. Çünkü ölünün ameli kesilmiş ve sona ermiştir. Ölü, kendisine ne bir fayda, ne de bir zarar vermeye güç yetiremezken, kendisinden imdat dileyen kimseye nasıl güç yetirebilsin?!!

Allah Teâlâ katında ölüden kendisine şefaât etmesini isteyen, şefaât eden ile yanında şefaât edileni bilmemesinden dolayıdır. Zirâ izni olmadan hiç kimse Allah Teâlâ'nın katında şefaât edemez. Allah Teâlâ, kendisinden başkasına yalvarıp yakarmayı ve kendisinden istemeyi şefaât etme izni için sebep kılmamıştır. O'nun iznine sebep olacak

olan, tevhîdin kâmil olmasıdır. Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarıp yakaran ve ondan istekte bulunan müşrik ise, bu izne engel teşkil eden bir sebep getirmiştir.

Şirk iki çeşittir:

1. İnsanı dînden çıkaran şirktir ki buna büyük şirk denir.

2. Riyâ gibi, insanı dînden çıkarmayan şirktir. Buna küçük şirk denir.

Soru (32)

Nifâk (münâfıklık) çeşitleri nelerdir ve nifâk ne demektir?

Cevap (32)

Nifâk iki çeşittir:

1. İtikâdî nifâktır ki, Kur'an-ı Kerîm'de birçok yerde zikredilmiş, Allah Teâlâ bu nifâk ehline cehennemin en alt tabakasını uygun görmüştür.

2. Amelî nifâk.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا: إِذَا ائْتَمَنِ خَانَ، وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ))

“Dört haslet kimde bulunursa, o kimse hâlis münâfık olur. Kimde de bu hasletlerden birisi bulunursa, onu terk edene kadar onda nifâk hasletlerinden birisi bulunmuş olur. (Bunlar: Kendisine bir şey) emânet edildiğinde, emânete ihânet eder, konuştuğunda yalan söyler, söz verdiğiğinde sözünde durmaz, münâkaşa ettiğinde haktan meyledip bâtil ve yalan söyler, küfreder ve

çirkin şeylerle suçlar.”²⁵

Başka bir hadiste şöyle buyurmuştur:

((آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا اتَّعَمَّنَ خَانَ))

“Münâfığın alâmeti üçtür: Konuştuğunda yalan söyler, söz verdiğinde sözünde durmaz ve (kendisine bir şey) emânet edildiğinde emânete ihânet eder.”²⁶

Bazı fazîletli âlimler:

“Amelî nifâk, İslâm esası ile bir arada bulunabilir, fakat bu nifâk bir kimsede sağlamlaşır ve kâmil olursa, sahibi namaz kılsa, oruç tutsa ve müslüman olduğunu iddiâ etse bile tamamen İslâm dîninden çıkar.”

25 Buhârî ve Müslim

26 Buhârî ve Müslim

demişlerdir. Çünkü îmân, bu kötü hasletlerden alıkoyar. Bu hasletler bir kulda kâmil olur ve îmânı da onu bu hasletlerden alıkoymazsa, bu takdirde o kimse hâlis (katıksız) münâfık olur.

Soru (33)

İslâm dîninin ikinci mertebesi hangisidir?

Cevap (33)

İslâm dîninin ikinci mertebesi, îmândır.

Soru (34)

Îmân kaç şûbedir?

Cevap (34)

Îmân, yetmiş küsür şûbedir. En yüksek şûbesi, “**Lâ ilâhe illallah**” sözü, en alt şubesi ise insanlara eziyet

veren şeyi yoldan kaldırmaktır. Hayâ da îmândan bir şubedir.

Soru (35)

Îmânın kaç rüknü vardır?

Cevap (35)

Îmânın altı rüknü vardır.

1. Allah Teâlâ'ya îmân etmek.
2. Meleklerine îmân etmek.
3. Kitaplarına îmân etmek.
4. Nebilerine îmân etmek.
5. Âhiret gününe îmân etmek.
6. Kaderin hayrına ve şerrine îmân etmektir.

Soru (36)

İslâm dîninin üçüncü mertebesi hangisidir?

Cevap (36)

İslâm dîninin üçüncüsü mertebesi, ihsândır. Onun bir rûknü vardır ki o da, Allah Teâlâ'yı görüyormuşçasına O'na ibâdet etmendir. Sen O'nu görmesen bile O seni görüyor.

Soru (37)

İnsanlar, yeniden dirilişte amellerine karşılık hesaba çekilecekler mi? İyi veya kötü, yaptıklarının karşılığını alacaklar mı?

Cevap (37)

Evet. İnsanlar, yeniden dirilişte amellerine karşılık hesaba çekilecekler, iyi olsun, kötü olsun, yaptıklarının karşılığını alacaklardır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسْءَوْا بِمَا عَمِلُوْا وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ
اَحْسَنُوْا بِالْحُسْنٰی ﴾

“Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah’ındır. Bu, Allah’ın kötülük edenleri, yaptıklarıyla cezâlandırması, güzel davrananları da daha güzeli (cennet) ile mükâfatlandırması içindir.”²⁷

Soru (38)

Ölümden sonraki yeniden dirilişi inkâr edenin hükmü nedir?

Cevap (38)

Ölümden sonraki yeniden dirilişi inkâr eden kimse kâfirdir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

27 Necm Sûresi: 31

﴿ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ
وَرَبِّي لَتُبْعَثَنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤَنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى
اللَّهِ يَسِيرٌ ﴾

**“İnkâr edenler, (ölümden sonra ka-
birlerinden) asla diriltilmeyeceklerini
iddiâ ettiler. (Ey Nebi! Onlara) de ki:
Hayır! Rabbime yemîn olsun ki (ka-
birlerinizden) mutlaka diriltileceksiniz,
sonra da (dünyada) yaptıklarınız size
haber verilecektir. Bu (durum), Allah’a
göre çok kolaydır.”²⁸**

Soru (39)

**Allah Teâlâ’nın kendilerine elçi
gönderip onlara “Yalnızca Allah’a
ibâdet edin ve tâğûta ibâdet etmekten
kaçının” diye emretmediği bir topluluk
kalmış mıdır?**

28 Teğâbun Sûresi: 7

Allah Teâlâ'nın kendilerine elçi gönderip onlara **“Yalnızca Allah’a ibâdet edin ve tâğûta ibâdet etmekten kaçının”** diye emretmediği hiçbir topluluk kalmamıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ...﴾ [سورة النحل من الآية: ٣٦]

“Şüphesiz biz, (geçmişte) her ümmete bir elçi gönderdik (ve ona şöyle söylemesini emrettik:) ‘Yalnızca Allah’a ibâdet edin ve tâğûta ibâdet etmekten sakının.’”²⁹

29 Nahl Sûresi: 36

Soru (40)

Tevhîdin çeşitleri nelerdir?

Cevap (40)

Tevhîd üç çeşittir:

1. Mekkeli müşriklerin de kabul ettikleri Rubûbiyet Tevhîdidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
أَمْنَ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ
الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴾ [سورة

يونس الآية: ٣١]

“(Ey Nebi! O müşriklere) **De ki:**
Gökten (yağmur yağdırmak) **ve yerden**
(çeşitli bitkiler yeşertmek sûretiyle) **size**

kim rızık veriyor? Ya da kulaklara ve gözlere kim sahip bulunuyor? Ölüden diriye, diriden de ölüyü kim çıkarıyor? (Gökte ve yerde bulunan) işleri kim idâre ediyor? (Sana bütün bunları yapan) Allah'tır, diyeceklerdir. O halde onlara de ki: (O'ndan başkasına ibâdet ederseniz) O'nun azabın(a maruz kalmak)dan korkmaz mısınız?"³⁰

2. Cinlerle insanların hepsinin ibâdetlerini yalnızca Allah Teâlâ'ya hâlis kılmaları demek olan Ulûhiyet Tevhîdidir. Zirâ ilâh kelimesi, Arap dilinde ibâdet için kendisine yönelilen, kastedilen varlık demektir. Eskiden Araplar; '**Allah, ilâhların ilâhıdır**', derlerdi. Fakat Allah Teâlâ ile birlikte sâlih kimseler ve melekler gibi kimseleri, başka ilâhlar edinirler-

30 Yunus Sûresi: 31

di. Onlardan başkaları ise ‘**Allah buna râzı olur, O’nun katında bize şefaatçi olsun**’ derlerdi.

3. Sıfatlar Tevhîdidir. Allah Teâlâ’nın sıfatlarını kabul etmedikçe, ne Rubûbiyet Tevhîdi, ne de Ulûhiyet Tevhîdi isâbetli olur. Fakat Mekkeli müşrikler, (günümüzde) Allah Teâlâ’nın sıfatlarını inkâr edenlerden daha akıllı kimselerdi.

Soru (41)

Allah Teâlâ, bana bir işi yapmamı emrettiğinde ne yapmam gerekir?

Cevap (41)

Allah Teâlâ sana bir işi yapmanı emrettiğinde şu yedi mertebeyi yerine getirmen gerekir:

1. O işi bilmen, onu öğrenmen gerekir.

2. O işi sevmen, ona sevgi beslemen gerekir.

3. O işi yerine getirmeye kesin bir şekilde karar vermen gerekir.

4. O işin gereğini yerine getirmen, yani onu hayata geçirmen, tatbik etmen gerekir.

5. O işi Allah Teâlâ'nın rızâsına ve Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine uygun olarak yapman gerekir.

6. O işi boşa çıkaracak davranışlardan sakınman gerekir.

7. O işi yapmakta sebât etmen gerekir.

Soru (42)

Bir insan, Allah Teâlâ'nın tevhîdi emrettiğini ve şirkten yasakladığını

öğrendiği takdirde, bu saydığımız yedi merteye buna da uygulanabilir mi?

Cevap (42)

1. Mertebe: İnsanların çoğu tevhîdin hak, şirkin ise bâtil olduğunu bilir. Fakat o tevhîdden yüz çevirir, kimseye de bu konuda sormaz! İnsanların çoğu, Allah Teâlâ'nın fâizi haram kıldığını bilir, fakat fâizle alışveriş yapar, kimseye de sormaz! Yetimin malını haksız yere yemenin haram olduğunu ve ondan güzellikle yemenin helâl olduğunu bilir, fakat yetimin malının bakımını üstlenir, kimseye de sormaz!

2. Mertebe: Allah Teâlâ'nın indirdiklerini sevmek ve çirkin gördüklerini inkâr etmektir.

İnsanların çoğu, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmez, aksine ondan ve

Allah Teâlâ'nın kendisine indirdiğini bilse bile, onun getirdiklerinden nefret eder.

3. Mertebe: O işi yerine getirmeye kesin bir şekilde karar vermektir. İnsanların çoğu, o işi bildiği ve sevdiği halde, dünyasının değişmesinden korktuğu için onu yerine getirmez.

4. Mertebe: O işin gereğini yerine getirmektir. İnsanların çoğu, bir işe azmettiği veya bir işi yaptığı zaman hocaları veya başkaları tarafından kendisine tâzim gösterildiğini görünce o işi bırakır.

5. Mertebe: İnsanların çoğu, bir işi yaptığı zaman onu Allah rızâsı için yapmaz. O'nun rızâsı için yapsa bile, o işi Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine uygun olarak yapmaz.

6. Mertebe: Sâlih kimseler, amelleri-

nin boşa gitmesinden korkar ve bu konuda şu âyet-i kerîmeyi delil gösterirler:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾

“Ey îmân edenler! (Kendisine hitap ederken) seslerinizi, Nebi’nin sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Ona yüksek sesle bağırmayın, yoksa siz farkında olmadan amelleriniz boşa gidiverir.”³¹

Bu, günümüzde vukû bulan şeylerin en azıdır.

7. Mertebe: Hak üzere sebât etmek ve kötü sonla dünyadan göç etmekten

31 Hucurât Sûresi: 2

korkmaktır. İşte bu da sâlih kimselerin en çok korktukları şeylerden birisidir.

Soru (43)

Küfür (inkâr) ne demektir? Çeşitleri nelerdir?

Cevap (43)

Küfür³² iki çeşittir:

1. Büyük Küfür: İnsanı dînden çıkaran küfürdür ki bu küfür beş kısımdır:

a) Yalanlama (tekzîb etme) küfrüdür.

32 Küfür, sözlük olarak, örtmek ve gizlemek demektir. Terim olarak ise, îmânın zıddıdır. Çünkü küfür, ister yalanlama ile olsun isterse olmasın, Allah'a ve elçilerine îmân etmemek demektir. Yalanlama daha büyük günah olmakla birlikte şüphe duymak, haktan yüz çevirmek, hakka karşı kibirlenmek veya risâlete uymayıp ondan yüz çevirmek ve bazı konularda hevâyâ uymak da küfür sayılır. (Çeviren)

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴾ [سورة العنكبوت الآية : ٦٨]

“Allah’a iftirâ eden ya da kendisine hak geldiği zaman onu yalanlayandan daha zâlim kim olabilir? Cehennemde kâfirlere barınak mı yok!”³³

b) Kaçınma ve büyüklük taslama küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴾

33 Ankebût Sûresi: 68

“(Ey Nebi!) Hani biz meleklere; Âdem’e (fazîletini göstermek için) secde edin, demiştik, İblis’in dışında bütün melekler hemen secde ettiler. O secde etmekten kaçındı ve büyüklük tasladı. Böylece kâfirlerden oldu.”³⁴

c) Şüphe ve zannetme küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَدَخَلَ جَنَّتُهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ ۖ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ ۖ أَبَدًا ۖ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِّتْ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ۖ﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ ۖ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ۖ لَّكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ۝﴾

“(Yeniden dirilişı inkâr edip kıyâmetin kopacağından şüphe ederek) **kendine zulmetmiş olarak bağına girdi ve şöyle dedi: Bu bağın ebedîyyen yok olacağını zannetmem. Kıyâmetin kopacağını da zannetmem.** (Senin iddiâ ettiğin gibi kıyâmetin kopacağı ve) **Rabbime döndürüleceğim** (farz olunsa bile), **hiç şüphe yok ki onun yanında bundan daha hayırlı bir âkıbet bulurum.** (Mü’min olan) **arkadaşı ona hitaben dedi ki: Seni topraktan, sonra bir damla sudan (spermden) yaratan, daha sonra da seni düzgün bir adam sûretine koyan Allah’ı nasıl inkâr edersin? Fakat ben (derim ki) O Allah, benim Rabbimdir ve ben hiç kimseyi Rabbime ortak koşmam.**”³⁵

35 Kehf Sûresi: 35-38

d) Yüz çevirme küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿...وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ﴾

“İnkâr edenler, (Kur’an tarafından) uyarıldıkları şeylerden (öğüt almayıp) yüz çevirirler.”³⁶

e) Nifâk (ikiyüzlülük) küfrüdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ﴾

“Bu, şu sebeptendir: Onlar (görünüşte) îmân ettiler, sonra inkâr ettiler. Bu (inkârları) yüzünden onla-

36 Ahkâf Sûresi: 3

rın kalpleri mühürlendi. Artık onlar anlamazlar.”³⁷

2. Küçük küfür: İnsanı dînden çıkarmayan küfürdür. Bu küfür, nimete nankörlük etmek demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴾ [سورة النحل الآية: ١١٢]

“Allah (ibret için) bir beldeyi (Mekke’yi) örnek verdi: Burası huzur ve güven içerisindeydi. Her yerden ona bol rızık gelirdi. Derken onlar Allah’ın nimetlerine nankörlük ettiler

37 Münâfikûn Sûresi: 3

(Allah’a şirk koşup O’nun nimetlerine şükretmediler). **Allah da yaptıklarından dolayı onları açlık ve korku ile cezâlandırırdı.”³⁸**

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

﴿وَعَاتَيْنَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ﴾
[سورة إبراهيم الآية: ٣٤]

“O (Allah), size istediğiniz her şeyden verdi. Allah’ın (sizin üzerinizdeki) nimetlerini sayacak olursanız, (çok ve çeşitli oluşundan dolayı) onları sayamazsınız. Doğrusu insan, (nefsine) çok zulmeden ve (Rabbinin sayısız nimetlerine) çok nankörlük edendir.”³⁹

38 Nahl Sûresi: 112

39 İbrahim Sûresi: 34

Soru (44)

Şirk nedir? Çeşitleri nelerdir?

Cevap (44)

Bilmen gerekir ki tevhi'd, şirkin zıttıdır.

Şirk; büyük şirk, küçük şirk ve gizli şirk olmak üzere üç çeşittir.

1. Büyük şirktir ki, bu şirk de dört çeşittir:

a) Duâ şirki (duâda Allah'a şirk koşma).

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴾ [سورة العنكبوت الآية: ٦٥]

“(Müşrikler) **gemiye bindikleri** (ve

boğulmaktan korktukları) **zaman, dîni yalnızca O'na hâlis kılarak Allah'a yalvarırlar. Fakat (Allah) onları kurtarıp sâlimen karaya çıkardığı zaman, onlar tekrar (Allah'a) şirk koşarlar.**"⁴⁰

b) Niyet, irâde ve kasıt şirki (niyet, irâde ve kasıta Allah'a şirk koşma).

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا
نُوفِ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ
﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ
وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلَّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

[سورة هود الآيتان : ١٥ - ١٦]

“Kim, (yapmış olduğu ameline karşılık olarak) dünya hayatını ve süsünü

40 Ankebût Sûresi: 65

isterse, yapmış oldukları amellerinin karşılığını orada tam olarak veririz ve onlar orada hiçbir haksızlığa da uğratılmazlar. (Dünyevî mükâfatlarından hiçbir şey eksiltilmez). **İşte onlar, âhirette (cehennem) ateşinden başka bir şeyi olmayan kimselerdir.** Orada (dünyada) **yaptıkları amelleri** (kendilerine hiçbir fayda vermeyip) **boşa gitmiştir. Yaptıkları** (Allah rızâsına uygun olmadığı için) **zâten batıldı.”⁴¹**

c) İtaat şirki (itaatte Allah’a şirk koşma).

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ اَتَّخَذُواْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُواْ إِلَّا

41 Hûd Sûresi: 15-16

لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿ [سورة التوبة الآية : ٣١]

“(Yahudiler) **Allah’ı bırakıp hahamlarını, hıristiyanlar da rahiplerini** (kendilerine hükümler koyan) **rabler edin**(ip Allah’ın hükümlerini terk etti)**ler. Mer-
yem oğlu Mesîh’i** (İsâ’yı ilah) **edin**(ip ona ibâdet etti)**ler. Oysa onlara ancak tek
ilah (Allah)a ibâdet etmeleri emrolun-
muştu. O’ndan başka hakkıyla ibâdete
lâayık hiçbir ilah yoktur. O (Allah), onla-
rın (şirk ve dalâlet ehlinin) ortak koştuk-
ları şeylerden münezzehtir.”**⁴²

d) Muhabbet şirki (sevgide Allah’a şirk koşmak).

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

42 Tevbe Sûresi: 31

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ﴾ [سورة البقرة
الآية: ١٦٥]

**“İnsanlardan kimisi Allah’ın dışın-
da Allah’a denk ilahlar edinirler de
onları Allah’ı sever gibi severler. İmân
edenlerin Allah’a olan sevgileri ise
(onların ilahlarına olan sevgilerinden)
daha büyüktür. (Çünkü mü’minler, bü-
tün sevgilerini Allah’a hâlis kıldılar, o
kâfirler ise sevgide Allah’a şirk koştular.
Dünya hayatında Allah’a şirk koşarak ne-
fislerine) zulmedenler, keşke (âhirette)
azabı gördükleri zaman bütün kuvve-
tin Allah’a âit olduğunu ve Allah’ın
azabının çok şiddetli olduğunu anla-**

yabilselerdi (Allah'ın dışında ilahlar edip onlara ibâdet etmez ve onlarla Allah'a yakınlaşmaya çalışmazlardı).”⁴³

2. Küçük şirktir ki bu, riyâdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا﴾ [سورة الكهف الآية: ١١٠]

“(Ey Nebi! O müşriklere) **de ki: Ben, ancak sizin gibi bir insanım. Bana** (Rab-bim tarafından), **ilahınızın bir tek ilah olduğu vahyolunuyor. Kim,** (azabından korkarak ve sevabını ümit ederek) **Rabbine kavuşmayı arzuluyorsa, sâlih**

43 Bakara Sûresi: 165

amel işlesin ve Rabbine ibâdetle hiçbir şeyi ortak koşmasın.”⁴⁴

3. Gizli şirktir.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- gizli şirk hakkında şöyle buyurmuştur:

((الشِّرْكُ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ النَّمْلِ
عَلَى الصَّفَاةِ السَّودَاءِ فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ))

“Bu ümmette şirk, gece karanlığında siyah taşın üzerinde yürüyen karcının yürürken çıkardığı ayak sesinden daha gizlidir.”⁴⁵

Soru (45)

Kader ile Kaza arasındaki farklar nelerdir?

44 Kehf Sûresi: 110

45 Elbânî, Sahihu'l-Câmi

Kader, kök olarak “Kadera” fiilinin mastarıdır. Daha sonra ayrıntılarıyla anlatmak ve açıklamak demek olan “Takdir” anlamında kullanılmıştır.

Yine, Allah Teâlâ’nın kâinatı takdir ettikten sonra, takdir ettiği şeyin vukû bulmadan önceki hali hakkında kullanılmıştır.

“Kazâ” ise, kâinat hakkında takdir edilen ve ilk kitaplarda yazılı bulunan olayların cereyan ettirilmesi demek olan “kevnî hüküm” anlamında kullanılır.

“Kazâ,” ayrıntılarıyla anlatmak ve açıklamak demek olan “takdir” anlamında da kullanılır.

Kader, aynı zamanda takdir olunan olayların vukû bulması sonucu kevnî

hüküm demek olan kaza anlamında kullanılır.

1. Kaza, dînî şer'î hüküm anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾ [سورة النساء : ٦٥]

“Hayır! (Ey Nebi!) Rabbine yemîn olsun ki, onlar kendi aralarında çıkan anlaşmazlıklarda (hayatta iken) seni, (vefatından sonra da sünnetini) hakem kılıp sonra da senin verdiğin hükme içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan ve ona tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça îmân etmiş olmazlar.”⁴⁶

46 Nisâ Sûresi: 65

2. Kaza, bitirmek ve tamamlamak anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ
وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴾ [سورة الجمعة الآية ١٠:]

**“Namaz bitince, artık yeryüzüne
dağılın ve Allah’ın lütfundan isteyin.
(Her halinizde) Allah’ı çokça anın,
umulur ki kurtuluşa erersiniz.”⁴⁷**

3. Kaza, fiilin kendisi anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ

47 Cumâ Sûresi: 10

وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي
هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٧٢﴾ [سورة طه الآية : ٧٢]

“(Sihirbazlar, Firavun’a) **dediler ki:**
‘Seni, (Musâ tarafından) bize gelen açık
mucizelere ve bizi yaratana kesinlikle
tercih etmeyeceğiz. O halde (bize)
yapacağını yap! Sen, ancak bu dünya
hayatında hükmünü geçirebilirsin.
(Senin bu dünya hayatındaki hükmün
ve bize yapacağın şey, dünya hayatının
sona ermesiyle bitecek olan azaptan
başka bir şey değildir.”⁴⁸

4. Kaza, ilân etme ve önceden haber
verme anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle
buyurmuştur:

48 Tâ Hâ Sûresi: 72

﴿وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ
لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوقًا كَبِيرًا﴾
[سورة الإسراء الآية: ٤]

“Biz, Kitab (kendilerine indirdiğimiz Tevrât)’ta **İsrâîl oğullarına: ‘Siz, yer-yüzünde** (Beytül-Makdis’te) **iki defa bozgunculuk yapacaksınız ve azgınlık derecesinde büyükleneceksiniz’ diye haber verdik.”**⁴⁹

5. Kaza, ölüm anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَنَادَوْا يَمَلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ
إِنَّكُمْ مَّا كُنْتُمْ

[سورة الزخرف الآية: ٧٧]

“(Günahkârlar, Allah onları cehenne-
me koyduktan sonra, cehennem bekçi-

si Mâlik'e:) **Ey Mâlik! Rabbin bizi öldürsün** (de içerisinde bulunduğumuz durumdan rahata kavuşalım) **diye seslenirler.** (Bunun üzerine Mâlik, onlara şöyle) **cevap verir: Siz burada kalıcısınız** (size buradan çıkmak yoktur).”⁵⁰

6. Kaza, azabın var olduğu anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَأُ أَقْلِعِي
وَغِيضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَأُسْتُوتَ عَلَى الْجُودِيِّ
وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ [سورة هود الآية: ٤٤]

“(Allah Teâlâ, Nuh’un kavmini helâk ettikten sonra yere şöyle emretti:) **‘Ey yer, suyunu yut ve ey gök** (yağmu-

50 Zuhurf Sûresi: 77

ru) **tut!** denildi. **Su çekildi ve** (Allah Teâlâ'nın Nuh'un kavmini helâk etmesiyle) **iş bitirildi, gemi de Cûdî** (dağının) **üzerine yerleşti ve:** '(Allah'ın sınırlarını aşan ve O'na îmân etmeyen) **zâlimler topluluğu helâk olsun! denildi.**"⁵¹

7. Kaza, bir şeye hâkim olup onu tamamlama anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ
بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَ قُلْ
رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴾ [سورة طه الآية: ١١٤]

"Hak olan hükümdâr Allah, her türlü noksanlıklardan münezzehtir.

51 Hûd Sûresi: 44

(Ey Nebi!) **O** (Cebrâil), **sana vahyi tamamlamasından önce Kur'an'ı okumakta acele etme ve de ki: 'Rabbim! Benim ilmimi artır.'**"⁵²

8. Kaza, aralarını ayırmak ve aralarında hüküm vermek anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ [سورة الزمر الآية: ٧٥]

“(Ey Nebi!) **Melekeleri, arşın etrafını kuşatmış bir halde, Rablerine hamd ederek O'nu tüm noksanlıklardan tenzih ettiklerini görürsün. Yaratılmışlar arasında adâletle hüküm verilir** (îmân

52 Tâ Hâ Sûresi: 114

ehlini cennete, küfür ehlini de cehenneme koyar) **ve şöyle denilir:** (Cennet ve cehennem ehli arasında hüküm veren) **âlemlerin Rabbi olan Allah’a hamdolsun.”⁵³**

9. Kaza, yaratmak anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿فَقَضَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَحِفْظًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ [سورة فصلت
الآية: ١٢]

“Böylece (Allah) onları iki günde yedi semâ olarak yarattı ve her semâya görevini vahyetti. Biz, dünya semâsını aydınlatıcı kandillerle (yıl-

53 Zümer Sûresi: 75

dızlarla) **süsledik ve** (gökten gelen vah-yi çalan şeytanlara karşı) **onu koruduk.** **İşte bu** (benzersiz yaratma, mülkünde) **azîz ve alîm** (ilmiyle her şeyi kuşatan) **Allah'ın takdiridir.”⁵⁴**

10. Kaza, kesin karara bağlamak ve kaçınılmaz olmak anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَىٰ هَيْئٍ
وَلِنَجْعَلَهُ ءَايَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا
مَّقْضِيًّا ﴾ [سورة مريم الآية: ٢١]

“(Melek, Meryem’e) **dedi ki: Öy-
ledir** (durum, senin de vafettiğin gibi,
sana hiçbir insan eli değmedi ve sen,
iffetsiz de olmadın). **Fakat Rabbin bu-**

54 Fussilet Sûresi: 12

yurdu ki: Bu iş, bana kolaydır. Biz, onu insanlara (Allah'ın kudretini gösteren) bir delil ve (kendisine, annesine ve insanlara) kendi katımızdan bir rahmet kılacağız. Bu, (İsâ'nın bu hal üzere var olması, ezelde Levh-i Mahfuz'da) karara bağlanan ve yerine gelmesi kaçınılmaz olan bir iş idi.”⁵⁵

11. Kaza, dînî emir anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مِمَّا أُنْزِلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ [سورة يوسف الآية ٤٠]

“Allah’ın dışında ibâdet ettikleriniz, sizin ve atalarınızın taktığı birtakım (anlamsız) isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında (onların doğru olduğuna dâir) herhangi bir delil indirmemiştir. Hüküm, yalnızca Allah’a âittir. O size kendisinden başkasına ibâdet etmemenizi emretmiştir. İşte (eğriliği olmayan) dosdoğru dîn, budur. Fakat insanların çoğu, (bunun hakikatini) bilemezler.”⁵⁶

12. Kaza, bir şeye ermek ve ulaşmak anlamında kullanılır.

Örneğin Arapçada, ((قَضَيْتُ وَطَرِي))
“Muradıma erdim” demektir.

13. Kaza, iki hasmı hükmü kabul etmeye zorlamak, mecbur kılmak anlamında kullanılır.

56 Yusuf Sûresi: 40

14. Kaza, edâ etmek anlamında kullanılır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَإِذَا قَضَيْتُمْ مِّنْ سِكِّكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ
كَذِكْرِكُمْ ءَابَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ
مَن يَقُولُ رَبَّنَا ءَاتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي
الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ﴾ [سورة البقرة الآية : ٢٠٠]

“İbâdetinizi edâ edince (hac ile ilgili işleri bitirince) babalarınızı (övünerek) andığınız gibi, hatta ondan daha büyük bir şekilde Allah’ı anın. İnsanlardan öyle bir kesim var ki: Rabbimiz! Bize dünyada (sıhhat, mal ve evlât) ver, derler. Böyle kimselerin âhirette (hayırdan yana) hiçbir nasibi yoktur.”⁵⁷

57 Bakara Sûresi: 200

Hayır ve şer, kaderin hepsi Allah Teâlâ'dan mıdır?

Hayır ve şer, kaderin hepsi Allah Teâlâ'dandır.

Nitekim Ali b. Ebi Tâlib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كُنَّا فِي جَنَازَةٍ فِي بَقِيعِ الْغَرْقَدِ، فَأَتَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَفَقَعَدَ وَقَعَدْنَا حَوْلَهُ، وَمَعَهُ مِخْصَرَةٌ، فَنَكَّسَ، فَجَعَلَ يَنْكُتُ بِمِخْصَرَتِهِ، ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ وَمَا مِنْ نَفْسٍ مَنْفُوسَةٍ إِلَّا كُتِبَ مَكَانُهَا مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَإِلَّا قَدْ كُتِبَتْ شَقِيَّةٌ أَوْ سَعِيدَةٌ. قَالَ: فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَلَا نَمَكُثُ

عَلَى كِتَابِنَا وَنَدْعُ الْعَمَلَ؟ فَقَالَ: مَنْ كَانَ
 مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَسَيَصِيرُ إِلَى عَمَلِ أَهْلِ
 السَّعَادَةِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ فَسَيَصِيرُ
 إِلَى عَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ. فَقَالَ: اْعْمَلُوا فَكُلُّ
 مُيَسَّرٍ، أَمَّا أَهْلُ السَّعَادَةِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ أَهْلِ
 السَّعَادَةِ، وَأَمَّا أَهْلُ الشَّقَاوَةِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ
 أَهْلِ الشَّقَاوَةِ ثُمَّ قَرَأَ: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى
 * وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى * فَسَنُيَسِّرُهُ وَلِيُسِّرَى *
 وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى * وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى
 * فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَى ﴾ [سورة الليل الآيات
 ٥-١٠] [متفق عليه]

**“Bakî kabristanında bir cenâze-
 deydik. Derken Rasûlullah -sallallahu
 aleyhi ve sellem- gelip oturdu. Biz de
 onun etrafında oturduk. Yanında bir
 değnek vardı. Başını yere eğdi ve (dü-**

şünceli bir şekilde) **elindeki değnekle yere çizgiler çizmeye başladı. Sonra başını kaldırdı ve şöyle buyurdu:**

- Sizden hiç kimse ve dünyaya gelmiş hiçbir nefis yoktur ki, Allah Teâlâ onun cennet veya cehennemdeki yerini yazmış ve cennetlik veya cehennemlik olduğu yazılmış olmasın.'

Ali b. Ebî Tâlib -Allah ondan râzı olsun- dedi ki:

Bir adam:

- Ey Allah'ın elçisi! O halde bizim için ezelde takdir olunan şeye dayanıp amel işlemeyi terk edelim mi?' dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- **Kim, (Allah Teâlâ'nın ilminde) saadet (cennet) ehlinen ise, o saadet ehlinin amelini işlemeye kolaylık bu-**

lacaktır. Kim de şekâvet (cehennem) ehlinen ise, o da şekâvet ehlinin amelini işlemeye kolaylık bulacaktır. Amel işleyin. Zirâ herkes, yaratıldığı şey üzere kolaylık bulacaktır. Saadet ehli, saadet ehlinin amelini işlemeye kolaylık bulacaktır. Şekâvet ehli de, şekâvet ehlinin amelini işlemeye kolaylık bulacaktır.’ Sonra şu âyetleri okudu:

“**Kim** (malının hakkını) **verir**, (emrine aykırı hareket ederek ve yasaklarından sakınarak Allah’tan) **korkar ve** (lâ ilâhe illallah sözünü) **de tasdik ederse, biz de onu** (dünyada) **en kolaya** (onun hoşuna giden amele) **hazırlarız. Kim de** (hayır yolunda harcamada) **cimrilik eder**, (cennet nimetlerine karşılık, dünyalık şehvetlerle) **yetinir ve** (lâ ilâhe illallah

sözünü) **de yalanlarsa, biz de onu en zora hazırlarız.**"⁵⁸

Soru (47)

Lâ ilâhe illallah ne demektir?

Cevap (47)

Lâ ilâhe illallah; 'Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur', demektir. Nitekim Allah Teâlâ'nın şu sözü buna delildir:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا...﴾ [سورة الإسراء من الآية: ٢٣]

“(Ey insan!) Rabbin sana, kendisinden başkasına ibâdet etmemenizi ve ana-babaya iyilikte bulunmanızı kesin bir şekilde emretti.”⁵⁹

58 Buhârî ve Müslim

59 İsrâ Sûresi: 23

Âyet-i kerîmedeki: ﴿...أَلَّا تَعْبُدُونَ...﴾
“ibâdet etmemenizi” sözünde “Lâ ilâhe”
anlamı vardır.

﴿...إِلَّا...﴾ “ancak O’na (ibâdet
etmenizi)” sözünde ise «illallah» anlamı
vardır.

Soru (48)

**Allah Teâlâ’nın, namaz ve oruçtan
önce kullarına farz kıldığı tevhiîd
hangisidir?**

Cevap (48)

Allah Teâlâ’nın, namaz ve oruçtan
önce kullarına farz kıldığı tevhiîd, ibâdet
(ulûhiyet) tevhiîdidir. Allah Teâlâ’dan
başkasına yalvarıp yakarmamalı, O’nu
birlemeli ve O’na hiçbir şeyi ortak
koşmamalıdır. Nebi -sallallahu aleyhi

ve sellem-'e veya başkasına yalvarıp yakarmamalısın.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

[سورة الجن الآية : ١٨]

“Şüphesiz mescitler, (yalnızca) Allah(’a ibâdet etmek) içindir. O halde (oralarda) Allah ile birlikte hiç kimseye yalvarıp yakarmayın (ibâdet etmeyin).”⁶⁰

Soru (49)

Sabreden fakir mi, yoksa şükreden zengin mi daha fazîletlidir? Sabrın ve şükrün sınırı nedir?

60 Cin Sûresi: 18

Zenginlik ve fakirlik meselesine gelince, fakir ve zenginin her ikisi de mü'minlerin en fazîletlilerindendir. Bu ikisinin de en fazîletlisi, Allah Teâlâ'dan en çok korkanıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [سورة الحجرات الآية: ١٣]

“Ey insanlar! Gerçekten biz, sizi bir erkek (Âdem) ve bir diğiden (Havvâdan) yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi (birçok) halklar ve kabileler kıldık. Şüphesiz Allah katında sizin

en üstün olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır (takva yönünden en ileride olanınızdır). **Şüphesiz Allah,** (takvâ sahiplerini) **hakkıyla bilendir,** (onlardan) **haberdâr olandır.”**⁶¹

Sabrın ve şükrün sınırına gelince, âlimler arasındaki meşhûr görüşe göre sabır; tahammül etmek ve endişelenmemektir.

Şükür ise; sana bahşettiği nimetlerle Allah Teâlâ'ya itaat etmendir.

Soru (50)

Bana neyi tavsiye edersiniz?

Cevap (50)

Sana, tevhîdi iyi anlamayı ve tevhîd ile ilgili kitapları okumayı tavsiye eder

61 Hucurât Sûresi: 13

ve böyle yapmanı teşvik ederim. Zirâ tevhi'd ile ilgili kitapları okumak, sana, Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i onun için gönderdiği tevhi'd ve şirkin hakikatini açıklar.

Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- şirki haram kıldığını, Allah Teâlâ'nın şirki asla bağışlamayacağını, şirk işleyene cenneti haram kıldığını ve şirk işleyenin amelinin boşa gideceğini haber vermiştir.

Burada en önemli olan, Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i onun için gönderdiği, bir kimsenin şirk ve ehlini terk etmekle müslüman olabileceği, tevhi'din hakikatini öğrenmesi gerekir.

Soru (51)

Bana, Allah Teâlâ'nın izniyle fayda verecek bir söz söyler misin?

Cevap (51)

Sana tavsiye edeceğim ilk şey, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Allah Teâlâ katından getirmiş olduğu dîne itibar etmen ve ona yönelmendir. Zirâ Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- Allah Teâlâ katından insanların ihtiyaç duyacağı her şeyi getirmiştir.

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in onları Allah Teâlâ'ya ve O'nun cennetine yaklaştıracak hiçbir şey bırakmamış, hepsini yerine getirmelerini emretmiştir.

Yine, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- onları Allah Teâlâ'dan uzaklaştıran

ve O'nun azabına yaklaştıran şeylerden yasaklamış ve sakındırmıştır.

Allah Teâlâ kıyâmete kadar, cinlere ve insanlara Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- ile hüccetini ikâmet etmiştir. Bu sebeple Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in nebi olarak gönderilmesinden sonra hiç kimse gerekçe ileri sürüp özür beyan edemez.

Nitekim Allah Teâlâ Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- ve onun kardeşleri konumundaki diğeri elçiler hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ
وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ
وَعَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ۖ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ

عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ
وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٦٣﴾ رُسُلًا مَبَشِّرِينَ
وَمُنْذِرِينَ لَعَلَّكَ يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ
حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٤﴾

[سورة النساء الآيات: ١٦٣-١٦٥]

“(Ey Nebi! Risâlet görevini tebliğ etmen için) **Biz, Nuh’a ve ondan sonraki nebilere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik. Nitekim İbrahim’e, İsmail’e, İshak’a, Yâkub’a, Esbât’a⁶², İsâ’ya, Eyyûb’a, Yunus’a, Hârun’a ve Süleyman’a vahyettik. Dâvûd’a da Zebûr’u verdik. Bir kısım nebileri sana (Kur’an’da bu âyetten) önce anlattık, bir kısmını da (arzu ettiğimiz**

62 Esbât: Yâkub -aleyhisselâm-’ın oğlundan olan İsrâiloğullarındaki on iki kabilenin nebileridir.

bir hikmete binâen) **sana anlatmadık.**
Ve Allah, Musâ ile gerçekten (aracısız)
konuştı. İnsanların elçilerden sonra
Allah’a karşı hiçbir bahaneleri
(mazeretleri) **kalmasın diye** (sevabımı)
müjdeleyici ve (azabımdan) **uyarıcı**
olmaları için elçiler (gönderdim).
Allah (mülkünde) **güçlü ve** (işleri idâre
etmede) **hikmet sahibidir.”**⁶³

Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’in
Allah Teâlâ katından getirdiği en büyük
ve insanlardan yerine getirmelerini
istediği ilk şey, ibâdeti yalnızca Allah
Teâlâ’ya yapmaları, hiçbir şeyi O’na
ortak koşmamaları ve dîni yalnızca O’na
hâlis kılmalarıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle
buyurmuştur:

63 Nisâ Sûresi: 163-165

﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿۱﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿۲﴾ وَرَبَّكَ
فَكْبِّرْ﴾ [سورة المدثر الآيات : ۱-۳]

“**Ey elbisesine bürünen** (elçi! Yatağından) **kalk!** (İnsanları Allah’ın azabından) **uyar ve** (O’nu birlemek, ibâdeti yalnızca O’na hâlis kılmak ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmamak sûretiyle) **Rabbini yücelt, tâzim et.**”⁶⁴

﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾ Âyetinin anlamı: “Rabbini birle, ibâdeti yalnızca O’na yap ve O’na hiçbir şeyi ortak koşma’ demektir.

Bu emir, namaz, oruç, zekât ve hac gibi İslâm dîninin nişânelerinden olan ibâdetlerin farz kılınmasından öncedir.

﴿قُمْ فَأَنْذِرْ﴾ Âyetinin anlamı: ‘İbâdetde Allah’a ortak koşmaktan insanları uyar,

64 Müddessir Sûresi: 1-3

yalnızca O'na ibâdet et ve O'na hiçbir şeyi şirk koşma' demektir.

Bu emir, zinâ, hırsızlık, fâiz ve insanlara zulmetmek gibi, büyük günahlardan uyarmadan öncedir.

Bu, İslâm'ın en büyük ve en önemli esaslarındandır.

Allah Teâlâ cinleri ve insanları bunun için yaratmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ
﴿ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا
﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴾ [سورة

الذَّارِيَاتِ الْآيَات: ٥٦-٥٨]

“Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım. Ben,

onlardan ne bana bir rızık vermelerini, ne de beni doyurmalarını istiyorum. Şüphesiz (kullarına) rızık veren, güç ve kuvvet sahibi yalnızca Allah'tır.”⁶⁵

Allah Teâlâ bu esas için elçiler göndermiş ve kitaplar indirmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ... ﴾ [سورة النحل من الآية: ٣٦]

“Şüphesiz biz, (geçmişte) her ümmete bir elçi gönderdik (ve ona şöyle söylemesini emrettik:) ‘Yalnızca Allah’a ibâdet edin ve tâgûta ibâdet etmekten sakının.”⁶⁶

65 Zâriyât Sûresi:56-58

66 Nahl Sûresi: 36

Bu esas için insanlar, müslüman ve kâfir diye iki kısma ayrılmışlardır. Kim, kıyâmet günü Allah Teâlâ'nın huzuruna muvahhid olarak ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayarak çıkarsa, cennete girer. Kim de O'na ortak koşarak kıyâmet günü O'nun huzuruna çıkarsa, insanların en çok ibâdet edeni olsa bile, cehenneme girer.

İşte “Lâ ilâhe illallah”ın anlamı budur. Çünkü ilah, kendisine yalvarılan, iyiliği getirmesi ve kötülüğü savması ümit edilen, kendisinden korkulan ve kendisine tevekkül edilen varlıktır.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....